

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зарубіжна література ХХ століття

Освітня програма Чеська мова і література
Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 035 Філологія

035.033 Слов'янські мови (переклад
включно), перша – чеська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27.08. 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Зарубіжна література ХХ століття
Викладач (-і)	канд. філол. наук, доцент Девдюк Іванна Василівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-44
Е-mail викладача	dev.ivanna@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення завдань самостійної роботи та планів індивідуальної роботи
2. Анотація до курсу	
<p>У курсі здійснюється загальний огляд зарубіжної літератури ХХ століття з її характерними жанрово-стильовими рисами та ідейно-проблемними тенденціями; розглядається мистецький доробок видатних письменників епохи. Увагу зосереджено на специфіці національних та індивідуально-авторських парадигм у координатах таких літературних явищ, як «модернізм», «авангардизм», «екзистенціалізм», «постмодернізм», «потік свідомості», «втрачене покоління», «психологізм», «інтелектуалізм», «міфологізм», «архетипність», «антиутопія», «автоматичне письмо», «телеграфний стиль» та ін.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює філософсько-естетичні концепції й теорії (З. Фройд, К.-Г. Юнг, Ж.-П. Сартр, А. Камю, Р. Барт, Ж. Деріда та ін.), що лягли в основу формування літературної парадигми у творчості письменників зазначеного періоду. Літературні явища вивчаються у загальносвітовому контексті шляхом їх порівняльного аналізу із попередніми та наступними періодами. Зокрема, естетика та поезика зрілого модернізму актуалізується у площині зіставлення з художніми явищами раннього модернізму, авангардизму, реалізму тощо, література «потіку свідомості» – із характерними для поезики реалізму проявами внутрішнього монологу тощо. Взято до уваги міжлітературні контакти українських митців із європейськими майстрами слова, як одна із форм комунікації розглядається переклад. Курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати та удосконалювати знання і вміння через пошук, читання, реферування художніх текстів і науково-теоретичної літератури.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
забезпечити студентів знаннями літературного процесу ХХ століття, основних соціокультурних та естетичних особливостей доби у розмаїтті напрямів, течій, шкіл та постатей, взаємодії конкретно-історичних та загальнолюдських значень.	
4. Результати навчання (компетентності)	
<ul style="list-style-type: none"> - здатність визначати основні етапи літератури ХХ століття; - здатність самостійно орієнтуватись у світовому літературному процесі; - здатність визначати основні риси кожного літературного напрямку та його відмінності від передуючого й наступного; - здатність називати традиції та новаторства митців, творчість яких вивчається згідно з програмовими вимогами; - здатність проводити жанрово-композиційний та філологічний аналізи художніх творів, що вивчаються; - здатність визначати основні художні тропи, якими послуговувався митець; - здатність вільно користуватися літературознавчою термінологією; - здатність самостійно набувати та удосконалювати необхідні знання та вміння шляхом опрацювання лекційного матеріалу та теоретичної літератури з тем курсу. 	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18

самостійна робота		60			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
8	035 Філологія 035.033 Словянські мови (переклад включно), перша - чеська	4	Вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера тура	Завдання год	Ва га оці нк и	Термін виконання
Тема 1. Літературні напрями, течії, школи, жанри. 1. Філософсько-естетичні засади модернізму, етапи розвитку. 2. Поняття авангардизму. 3. “Телеграфний” стиль, прийом “автоматичного письма”. 4. Школа “поточу свідомості” у світовій літературі ХХ ст. 5. Творчість Дж. Джойса. Загальний огляд. 6. Роман «Улісс» як програмний твір європейського модернізму. 7. Художні особливості «поточу свідомості» Дж. Джойса у психологічному есе «Джакомо».	лекція, практичне заняття	4, 6, 13, 14, 15, 16, 21, 29, 33, 34	3 год. 1. Яка різниця між раннім та зрілим модернізмом. 2. Яке співвідношення модернізму та авангардизму? 3. Що таке архетип, згідно з теорією Юнга? 4. Яке символічне наповнення імені Джакомо в однойменному есе Дж. Джойса? 5. З якими образами асоціює себе (свою кохану) ліричний герой в есе «Джакомо»? 6. Яка роль «Одіссеї» Гомера в сюжетно-комозиційній та образній структурі роману «Улісс»?	3	березень
Тема 2. Англійська література першої половини ХХ ст. у контексті світового літературного процесу. 1. Гурток “Блумсбері”. Діяльність Вірджинії Вулф як теоретика й практика психологічного	лекція, практичне заняття	2, 11, 13, 14, 15, 21, 22, 29, 30, 31, 33, 34, 37.	3 год 1. Коли й де відбуваються події в романі В. Вулф «Місіс Деллоуей»? 2. У чому суть концепції природної людини Лоуренса? 3. Проти яких	3	квітень

<p>роману. 2. Концепція “природної людини” Лоуренса та її художня реалізація у романі “Коханець леді Чаттерлей”. 3. Творчість Річарда Олдінгтона як представника “втраченого покоління” в англійській літературі.</p>			<p>негативних явищ дійсності виступає автор у романі «Коханець леді Чаттерлей»? 4. Які різні точки зору на кохання висловлено персонажами роману? 5. У чому полягає іронічний зміст назви роману Р. Олдінгтона «Смерть героя».</p>		
<p>Тема 3. Жанр антиутопії у світовій літературі ХХ ст. 1. Культурно-історичні та суспільно-політичні передумови трансформації жанру “утопії” в “антиутопію” на початку ХХ ст. 2. Творчість О. Гакслі. Загальний огляд. 3. Роман О. Гакслі “Прекрасний новий світ” як антиутопія.</p>	лекція	2, 11, 13, 14, 15, 21, 22, 29, 30, 31, 33, 34, 37, 38	<p>1 год. 1. Яка різниця між утопією та антиутопією? 2. Який конфлікт роману О.Гакслі «Прекрасний новий світ»?. 3. Звідки взята назва роману? Її іронічний зміст. 4. Коли і де відбуваються події у Новому світі? 5. Чому мешканці Нового світу схилилися перед Фордом?</p>	3	квітень
<p>Тема 4. Американська література I половини ХХ ст. 1. Критика «американської мрії» у літературі США перших десятиліть ХХ ст. 2. Теодор Драйзер – фундатор соціально-психологічного американського роману. 3. Френсіс-Скотт Фіцджеральд – кумир молоді “віку джазу” та її літописець. 4. Роман «Великий Гетсбі» – свідчення творчої зрілості митця.</p>	лекція	13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 23, 32, 33, 34.	<p>1 год. 1. Тенденції яких течій лягли в основу літератури США першої половини ХХ століття? 2. Які теми та проблеми були знаковими для літератури періоду? 3. У чому полягає проблема американської мрії? 4. Який конфлікт прози Т. Драйзера? 5. Чому Ф.-С.Фіцджеральд назвав 20-і американські</p>	3	квітень

				«джазовою добою»?		
<p>Тема 5. Творчість Ернеста Хемінгуея у контексті розвитку американської літератури ХХ ст.</p> <p>1. Основні етапи творчості, світоглядно-етичні та естетичні принципи Е. Хемінгуея.</p> <p>2. Новаторство прози (принцип айсберга). Художня реалізація “теорії айсберга” у романі «Прощавай, зброє».</p> <p>3. Тема кохання в умовах війни як художнє вираження трагічної концепції буття.</p> <p>4. Тема іспанської війни у романі “По кому подзвін”.</p>	практичне заняття	13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 23, 32, 33, 34.	2 год.	1. Які твори Е. Хемінгуея присвячені темі «втраченого покоління»?	3	квітень
<p>Тема 6. Французька література першої половини ХХ ст.</p> <p>1. Загальні тенденції літератури Франції окресленого періоду.</p> <p>2. Літературні напрями, школи, течії, жанри.</p> <p>3. Роман Марселя Пруста “У пошуках втраченого часу” як суб’єктивна епопея.</p> <p>4. Міфологічна драма у творчості Жан Кокто.</p> <p>5. “Католицьке” крило у літературі Франції.</p> <p>6. Творчість Франсуа Моріака. Традиції та новаторство митця.</p> <p>7. Синтез модерністських та реалістичних тенденцій у романі «Гадючник».</p> <p>8. Трагічна концепція дійсності у романі «Дорога в нікуди».</p>	лекція, практичне заняття	3, 6, 13, 14, 15, 15, 16, 20, 21, 33, 34, 48.	3 год.	1. До якого жанрового підвиду відносять епопею М. Пруста «У пошуках втраченого часу»?	3	квітень
				2. Знайдіть епізоди в романі «Прощавай, зброє», у яких автор застосовує стиль «айсберга».		
				3. Зробіть виписки з роману «Прощавай, зброє» із прикладами афористичних висловів, «поезії у прозі», авторського діалогу		
				2. Асоціації якого типу викликали спогади про дитинство в оповідача Марселя?		
				3. Яка роль музики у творі?		
				4. Чому Ф. Моріака відносять до католицького крила письменників		
				5. У чому полягає символічний зміст образу «гадючника».		
				6. Яке ідейно-художнє наповнення фіналу роману «Гадючник»?		

<p>Тема 7. Німецькомовна література першої половини ХХ ст.</p> <p>1. Соціокультурні особливості розвитку Німеччині перших десятиліть ХХ ст.</p> <p>2. Експресіонізм як літературна течія.</p> <p>3. «Драма крику», її художні особливості.</p> <p>4. Австрійський феномен у контексті німецькомовної літератури ХХ ст..</p> <p>5. Творчість Стефана Цвейга.</p> <p>6. Празька школа німецькомовної літератури та місце у ній творчості Франца Кафки</p>	<p>лекція, практичне заняття</p>	<p>10, 12, 13, 14, 15, 21, 25, 26, 33, 34, 43, 45</p>	<p>3 год</p> <p>1. Чому експресіоністська драма увійшла в історію літератури як «драма крику»?</p> <p>2. Які теми є знаковими у німецькій літературі І половини ХХ століття,.</p> <p>3. У чому полягає феномен австрійської літератури?</p> <p>4. Які школи виокремлюють в австрійській літературі?</p> <p>5. На які цикли діляться новели С. Цвейга?</p> <p>6. У чому своєрідність композиції та оповідної структури новел письменника?</p> <p>7. Чому прозу Кафки називають метафоричною?</p>	<p>3</p>	<p>квітень</p>
<p>Тема 8. Філософсько-інтелектуальний роман у німецькомовній літературі ХХ ст. .</p> <p>1. Основні тенденції розвитку німецького роману, його жанрові різновиди.</p> <p>2. Поетика філософсько-інтелектуальної прози Т. Манна.</p> <p>3. Творчий та життєвий шлях Г. Гессе, особливості світогляду.</p> <p>4. Зображення духовних блукань та роздвоєння душі сучасної самотньої людини у романі «Степовий вовк».</p> <p>5. Роман «Гра і в бісер» – вершина творчості Г. Гессе.</p>	<p>практичне заняття</p>	<p>12, 13, 14, 15, 21, 33, 34, 35, 43, 45, 50</p>	<p>2 год.</p> <p>1. Які риси філософсько-інтелектуального роману?</p> <p>2. До якої літератури відносять творчість Г. Гессе?</p> <p>4. Які філософські концепції лягли в основу його творчості?</p> <p>5. У чому проглядається східний вплив на світоглядно-естетичні погляди Г. Гессе?</p> <p>7. Яка структура роману «Степовий вовк»?</p>	<p>3</p>	<p>квітень</p>

<p>Тема 9. Французький екзистенціалізм як літературний напрям. 1. Літературні напрями, течії, жанри у французькій літературі повоєнного періоду. 2. Естетика та поетика французького екзистенціалізму як літературного напрямку, філософські корені, школи, представники. 3. Ж.П.Сартр – автор маніфесту екзистенціалістів. Художня реалізація ідей Сартра в романі “Нудота”. 4. Два етапи творчості А. Камю. 5. Проблема свободи у романі “Сторонній”. 6. Художнє втілення екзистенціальних постулатів Камю у романі «Чума».</p>	<p>лекція, практичне заняття</p>	<p>13, 14, 15, 29, 33, 34, 40, 42, 48</p>	<p>3 год. 1. Які основні постулати екзистенціалізму? 2. Який філософський зміст Ж.-П. Сартр вкладає у поняття «нудота», «межова ситуація», «осаяння»? 3. Що таке абсурд та абсурдна людина в розумінні А. Камю? 4. Яка роль випадку в житті Мерсо? 5. Охарактеризувати художній час і простір у повісті «Чужий» та романі «Чума» А. Камю.</p>	<p>4</p>	<p>травень</p>
<p>Тема 10. Нонконформістські тенденції у літературі США повоєнного періоду. 1. Особливості суспільно-політичного та культурного життя США 50-х рр. Рух «бітників».». 2. Творчість Дж.Д. Селінджера. 3. Етапи творчого шляху Джона Апдайка, художній метод, місце в американській літературі. 5. Драматургія Ю. О.Ніла, А. Міллера. «Пластичний театр» Т. Вільямса.</p>	<p>лекція, практичне заняття</p>	<p>8, 13, 14, 15, 17, 19, 21, 23, 29, 32, 34</p>	<p>3 год. 1. Що таке «нонконформізм»? 2. Хто представляє бітницьку літературу? 3. Якими рисами позначений герой «нонконформістської літератури»? 4. Які сторони американської дійсності піддано критиці в романі Д. Селінджера «Ловець у житті». 5. У чому суть «пластичного театру» Т. Вільямса?</p>	<p>4</p>	<p>травень</p>
<p>Тема 11. Роман філософської тенденції в англійській літературі</p>	<p>Лекція</p>	<p>2, 5, 13, 14, 15, 30, 34,</p>	<p>1 год. 1. У чому полягає своєрідність</p>	<p>3</p>	<p>травень</p>

<p>50-х років. 1. Загальні тенденції літературного процесу в Англії повоєнного періоду. 2. Література “розгніваних молодих людей». 3. Типологія жанру філософського роману в англійській літературі 50-х років. 4. Світоглядні орієнтири і творчий метод В. Голдінга. 5. Роман “Повелитель мух” як філософська притча 6. Етапи творчості та філософсько-естетичні погляди А.Мердок</p>		37, 42	<p>трансформації принципів екзистенціалізму у творчості К. Вілсона, А. Мердок, В. Голдінга? 2. Що таке філософська притча? 3. Які ключові образи-ідеї виокремлюються в романі В. Голдінга «Володар мух»? 4. Який філософсько-символічний зміст образу «володаря мух»?</p>		
<p>Тема 12. Філософсько-інтелектуальна проза Джона Фаулза. 1. Філософсько-естетичні погляди Дж. Фаулза. 2. Особливості поетики прози письменника. 3. Художня своєрідність розкриття універсальних законів буття в романах Дж. Фаулза. 4. Поетика постмодернізму в романі “Жінка французького лейтенанта”.</p>	практичне заняття	2, 5, 13, 14, 15, 30, 34, 37, 42	<p>2 год. 1. Яка функціональність пародійного сюжету в романі Дж. Фаулза “Жінка французького лейтенанта”. 2. Яке смислове наповнення образів Сарри та Чарльза. 3. Інтерпретація трьох фіналів роману. 4. Зміст епіграфів до розділів.</p>	3	травень
<p>Тема 13. Літературний процес повоєнної Німеччини. 1. Шляхи розвитку літератури ФРН та НДР. 2. Тема війни та її наслідків крізь призму екзистенційного світовідчуття у прозі німецьких романістів. 3. Ідейно-естетична програма письменників “Групи-47” 4. Традиції та новаторство творчості</p>	лекція, практичне заняття	12, 13, 14, 15, 27, 34, 40, 45, 50	<p>3 год. 1. Які особливості розвитку літератури ФРН та НДР? 2. Хто з письменників входив до «Групи-47»? 3. Які вимоги висували представники групи до літературного твору? 4. Які риси творчого манери Г. Белля?</p>	4	травень

Г. Белля, 5. Бунт проти фальшивого святенницького світу в романі «Очима клоуна».			5. Символічний зміст фіналу роману «Очима клоуна» Г. Белля.		
Тема 14. Латиноамериканська проза ХХ ст. 1. Традиції і новаторство латиноамериканської прози ХХ ст. Феномен магічного реалізму 2. Художні відкриття Х.Л. Борхеса. 3. Місце Габріеля Маркеса у латиноамериканській та світовій літературі ХХ ст. 4. Поєднання міфологічного світобачення індіанських племен із реалістичними картинами у романі Г.Г.Маркеса «Сто років самотності».	лекція, практичне заняття	13, 14, 15, 21, 34, 44	3 год. 1. У чому суть поняття «магічного реалізму»? 2. Яка структурно-семантична організація новел «Безсмертний», «Повідомлення Броді» Х. боргеса? 3. У чому полягає жанрова специфіка роману Г.Г.Маркеса «Сто років самотності»? 4. Який символічний зміст назви роману?	4	травень
Тема 15. Література Постмодернізму. 1. Постмодернізм як культурологічне явище і як спосіб мислення. 2. Поетикальні особливості літератури постмодернізму. 3. Постмодерністський характер сюжету пошуків зниклої книги, іронічний зміст центрального конфлікту в романі У. Еко «Ім'я троянди». 4. Схрещення елементів класичної та масової літератури в романі П. Зюскінда «Запах».	лекція, практичне заняття	7, 9, 13, 14, 15, 18, 21, 28, 36, 49	3 год. 1. Які культурно-історичні й філософські передумови виникнення постмодернізму? 2. Яка різниця між модернізмом та постмодернізмом? 3. Яка роль іронії (гри) у постмодернізмі? 4. Метафоричний зміст образу запахів в однойменному романі П. Зюскінда.	4	травень
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.				

Вимоги до письмової роботи	Передбачена письмова контрольна робота (максимум 15 балів), в якій оцінюються теми, що виносяться на практичні заняття
Семинарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 9 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 35 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 7
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування.

7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).

8. Рекомендована література

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000. За ред. В. Фесенко. Київ: Промінь, 2005
2. Английская литература (1945-1980) / Ответств. редактор А.Саруханян. Москва: Наука, 1987.
3. Андреев Л. Г., Козлова Н. П., Косиков Г. К. История французской литературы. Москва: Высшая школа, 1987.
4. Андреев Л. Г. Сюрреализм. Москва: Высшая школа, 1972
5. Аникин Г.В., Михальская Н. П. История английской литературы. Москва: Высшая школа, 1975.
6. Антология французского сюрриализма. 20-е годы. Москва: ГИТИС, 1994.
7. Бегун Б. Превратности парфюмерного искусства, или Апология и крах маргинализма (П. Зюскинд «Парфюмер») // Вікно в світ. 1999. № 2 (5). С. 162-214.
8. Висоцька Н. О. Сучасна драматургія США [Електронний ресурс]: <http://lib.chmnu.edu.ua/pdf/posibnuku/185/10.pdf>
9. Волощук Є. Зарубіжна література. 11 клас. Хрестоматія-посібник. Київ: Навчальна книга, 2003.
10. Волощук Е. Хроника странствий духа. Этюды о Франце Кафке. Київ: Юніверс, 2001.
11. Гончаренко Э. П. Творчество Джойса и модернизм. 1900–1930 гг. Днепропетровск: Наука и образование, 2000.
12. Гуляев Н. А. и др. История немецкой литературы. Москва: Высшая школа, 1975.
13. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.М., Гричанюк Н.І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття. Київ: ЦУЛ, 2007.
14. Давиденко Г. Й., Чайка О. М., Гричанюк Н. І., Кушнерова М. О. Історія новітньої зарубіжної літератури: Навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2008.
15. Девдюк І. В. Світова література ХХ ст. Методичні рекомендації до лекцій і

- практичних занять. – Івано-Франківськ: Сифонія Форте, 2017. 60 с.
16. Денисова Т. Ернест Хемінгуей. Життя і творчість. Київ: Дніпро, 1972.
 17. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття. Навч. посібн. Київ: Стилос, 2002.
 18. Денисова Т. Феномен постмодернізму: контури і орієнтири // Слово і час. 1995. № 12. С. 18–31.
 19. Джебраилова С. Американская драма XX века. Баку: Азербайджанский Университет Языков, 2008.
 20. Еремеев Л. А. Французский литературный модернизм. Традиции и современность. Київ: Наукова думка, 1991.
 21. Зарубежная литература XX века. Под редакц. Л. Г. Андреева. Москва: Высшая школа, 2003.
 22. Зарубіжна література ХХ століття. Старшокласникам і абітурієнтам. Посібник. 11 клас / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. Київ: Академія, 1998.
 23. Засурский Я. Н. Американская литература XX века. Москва: Изд. МГУ, 1984.
 24. Затонський Д. В. Про модернізм і модерністів. Київ: Дніпро, 1972.
 25. Затонский Д.В. Австрийская литература в XX столетии. Москва: Высшая школа, 1985.
 26. Затонский Д. В. Франц Кафка и проблемы модернизма. Москва: Высшая школа, 1972.
 27. Затонський Д. Генріх Белль – людина і письменник // Вікно в світ. 1999. № 2 (5). С. 110-132
 28. Затонский Д. Модернизм и постмодернизм: мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств (от сочинений Умберто Эко до пророка Экклесиаста). Харьков: Фолио: АСТ, 2000.
 29. Зборовська Н. В. Психологія і літературознавство: Посібник. Київ: Академвидав, 2003.
 30. Ивашева В. Литература Великобритании XX века. Москва: Высшая школа, 1884.
 31. Ионкис Г.Э. Английская поэзия XX века (1917-1945). Москва: Высшая школа, 1980.
 32. История американской литературы: В 2-х ч. / Под ред. Н.И.Самохвалова. Москва: Просвещение, 1971. Ч. 2.
 33. История зарубежной литературы XX века. 1917-1945 / Под ред. В. Н. Богословского, З. Т. Гражданской. Москва: Просвещение, 1990.
 34. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. : навч. посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010.
 35. Каралашвили Р. Г. Мир романа Германа Гессе. Тбилиси: Сабчота Сакартвело, 1984.
 36. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття: Навч. посібник. Київ: Либідь, 1997.
 37. Література Англії. ХХ ст. За ред. К. Шахової. Київ: Либідь, 1993.
 38. Ніколенко О. Н. Современная антиутопия. Харьков: Изд-во ХГПУ, 1996.
 39. Наркирьер Ф. Франсуа Мориак. Москва: Худ. литер., 1983.
 40. Меднікова Г. С. Українська і зарубіжна культура ХХ століття. Навчальний посібник. Київ: Знання, 2002.
 41. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ: Либідь, 1999.
 42. Павличко С. Зарубіжна література. Дослідження та критичні статті. Київ: Основи, 2001.
 43. Павлова Н.С. Типология немецкого романа 1900-1945 гг. Москва: Наука, 1982.
 44. Покальчук Ю. Латиноамериканський роман. Київ: Дніпро, 1980.
 45. Скуратовський В. Л. Мистецькі проблеми в німецькому романі ХХ ст. Київ: Вид-во Київського ун-ту, 1972.
 46. Сумерки человечества. Лирика немецкого экспрессионизма. Москва: Московский рабочий, 1990.
 47. Урнов М. В. Вехи традиции в английской литературе. Москва: Худ. литер., 1986.
 48. Французька п'єса ХХ ст. Театральний авангард. Київ; Основи, 1993.
 49. Хассан Іхаб. Культура постмодернізму // Вікно в світ. 1999. № 5 (8). С. 99–111.

50. Шахова Кіра. П'ять німецьких лауреатів Нобелівської премії з літератури [Г. Гауптманн, Т. Манн, Г. Гессе, Г. Белль, Г. Грасс]. Київ: Юніверс, 2001.

Викладач кандидат філол. наук доцент І. В. Девдюк